

Ku dhaqan Xafiis D.

Faafinta
الرسمية
Official

Rasmiga ah
الجريدة
Bulletin

EE JAMHUURIYADDA SOOMAALIYA

Sanadka 10aad

Muqdisho, 31 Maarso 2023

Lr. 1

Waaxda Maamulka Faafinta Rasmiga ah
Ee Xafiiska Garyaqaanka Guud ee Dawladda

FAAFIN BILAHA SOO BAXAY

Qiimaha waa \$XXX Dollar, lambar waliba – **RUKUNKA**: Sanaddii waa \$XXX Dollar, Soomaaliya gudaheeda – Dibaddeedana waa \$XXX Dollar. Rukunka la weydiisto waqtiga loo gooyay wuxuu ka bilaabmaa 1 Janaayo. Qiimaha Qoritaanku F.R halkii sadar iyo wixii ka yar waa \$XXX Dollar – Rukunka iyo Qoritaanku waxaa la weydiistaa Laanta Maamulka Faafinta Rasmiga ah – Lacagta waxaa lagu bixiniyaa Xafiiska Canshuuraha ee Wasaaradda Maaliyadda.

KOBNIIN

BOGGA KOOWAAD

SHARCI

W.M

BOGGA LABAAD

XEER

BOGGA SEDDEXAAD

TALOOYIN, ISGAARSIIN, OGAYSIIS, IWM

BILAHA

JANUARY, FEBRUARY, MAARSO

2023

SHARCI LR.007
OGOLAANSHO ANSIXINTA HINDISE SHARCIYEEDKA LA-DAGAALANKA
ARGAGIXISADA

Taariikh: 20 Maarso 2023

MADAXWEYNAHA J.F.S.,

- MARKUU ARKAY:** Qodobka 87^{aad}, Faqradda 1^{aad} iyo Faqradda 2^{aad} iyo 85^{aad} ee Dastuurka KMG.
- MARKUU ARKAY:** Qodobka 90^{aad}, Xarafka "F" ee Dastuurka KMG.
- MARKUU ARKAY:** Warqadda Gudoomiyaha Golaha Shacabka XGGSH/0257/B11/23, ku taariikheysan 19/03/2023, kuna saabsan **Soo Gudbin Hindise Sharciyeedka La-dagaalanka Argagixisada.**
- MARKUU TIXGELIYAY:** Baahida loo qabo in la ansixiyo lana meel-mariyo Sharcigan.

Waxa uu Madaxweynuhu soo saaray sharcigan:

Qodobka 1^{aad}

Laga billaabo marka uu Madaxweynuhu saxiixo Sharcigan, waxa si rasmi ah loo oggolaaday Sharciga La-dagaalanka Argagixisada.

Qodobka 2^{aad}

Marka uu Madaxweynaha J.F.S. saxiixo Sharcigan, waxa lagu soo daabici doonaa Faafinta Rasmiga ah ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA
XAFIISKA HANTIDHAWRKA GUUD
DIWAAN NO: HAN-033-23
TAARIIKH: 26-03-2023
SAXIIX: _____
HANTIDHAWRAHA GUUD
AVV. Ahmed Isse Gutale

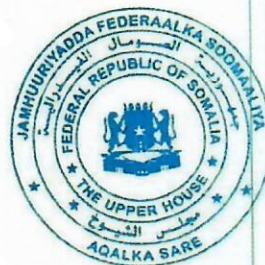

Madaxweynaha J. F.S
Mudane Dr. Xasan Sheekh Maxamuud

JUMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

**HINDISE SHARCIYEEDKA LA-DAGAALANKA
ARGAGIXISADA**

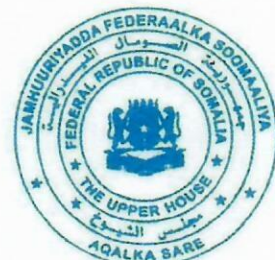
CUTUBKA KOOWAAD: QODOBBO GUUD

Qodobka 1aad: Magaca iyo Ujeedada Sharciga

1. Sharcigan waxaa lagu magacaabaa: “Sharciga La-dagaallanka Argagixisada”.
2. Ayada oo laga anbaqaadayo, waxyeellada iyo dhibaataada aadka u baaxadda weyn ee ka dhashay falalka ay argagixisadu ku beegsatay diinta, dhiigga, hantida, xasilloonida, dawladnimada iyo wadajirka ummadda Soomaaliyeed. Sidoo kalena, laga anbaqaadayo in hannaanka dawladnimada Soomaaliya ku salaysnaado sarreynta sharciga, ilaalinta xuquuqda iyo xorriyaadka asaasiga ah; ayaa waxaa lama huraan noqday in la soo saaro sharci ujeeddadiisu tahay:
  - a. La-dagaallanka, ka hortagga iyo ciribtirka hawlaha argagaxisanimo
  - b. Xakamaynta fal-dembiyeedka ka dhasha argagixisanimada; iyo
  - c. In argagixisada caddaaladda la horkeeno, si waafaqsan sharciga.

Qodobka 2aad: Awoodda Sharcigan

1. Sharcigan waxaa lagu dabbaqayaa dhammaan hawlaha iyo faldembiyeedyada argagixisada ah
2. Arrimaha aan Sharcigan lagu xusin waxaa loogu noqonayaa Xeerarka Ciqaabta, Sharciga ka Hortagga Lacag Dhaqidda iyo Maalgelinta Argagixisada iyo qawaaniinta kale ee khuseeya arrimahaan ee dalka.
3. Sharcigan wuxuu ka dhaqangalayaa dhammaan Jamhuuriyada Federaalka Soomaaliya.
4. Qodobbada Sharcigan ayaa lagu dhaqayaa qof kasta oo gala falargagixisanimo, kana dhaca dalka Soomaaliya dibaddiisa; haddi la helo xaaladaha soo socda:
  - a. Haddii fal-dembiyeedku ka dhaco gaadiidka berriga ama badda ama hawada dushiisa, gaadiidkaas oo ka diiwaangashan Dalka Soomaaliya ama calanka Soomaaliya wata;

- b. Haddii falkaas uu dhibbane u noqdo qof Soomaali ah oo jooga meel ka baxsan waddanka Soomaaliya;
- c. Haddii dembiiluhu yahay ajnabi jooga dalka gudihiisa;
- d. Haddii ujeeddada fal-dembiyeedku yahay:
  - i. in waxyeello loo geysto amniga, xasilloonida, hantida iyo danaha qaranka Soomaaliyeed ee gudaha ama dibadda;
  - ii. In la dhibaateeyo ururrada iyo hay` adaha caalamiga ah; ama
  - iii. In xukuumadda ama mid ka mid ah hay` adaheeda lagu qasbo in ay wax cayiman samayso ama ay ka reebtoonaa.

Qodobka 3aad: Eray Bixin

Haddii aan Sharcigan dhexdiisa si kale loogu fasirin, erayada soo socda, waxa ay yeelanayaan ama loola jeedaa macnaha iyo fasiraadda mid walba ku hor qoran:

1. Argagixisanimo: waxaa loola jeedaa fal dambiyeed uu geysto qof ama koox ama urur oo ku salaysan abuurid xasillooni darro, argagixin, qarxin, dil, buburin nidaam dowladnimo oo ay geystaan kooxaha ama shakhsiyaadka loo aqoonsanyahay argagixisada
2. Ujeedo argagixiso: waxaa noqonaya, wax kasta oo looga dan leeyahay in bulshada dhexdeeda looga abuurdo xaalad argagax ah ama khatar lagu galiyo noloshada dadka, hantidooda, xorriyadooda, xuquuqdooda, isla markaana lagu waxyeeleynayo bed-qabka bulshada iyo amnigooda ama lagu dhibaateynayo kaabayaasha asaasiga ah ee dawladda, nidaamka guud iyo danaha qaranka ama lagu cuuryaaminayo hay` adaha dawladda iyo adeegyada ay bixiyaan ama lagu waxyeeleynayo ama lagu hanjabayo hay` adaha caalamiga ah iyo kuwa diblomaasiga ah; iyadoo la adeegsanyo hub, qaraxyo, maaddo holacda, sun, feyrus iyo agab kasta ee kale oo isla ujeeddadaas lagu gaaray
3. Urur ama Koox Argagixiso ah: waa koox ama maleeshiyaad, ka kooban saddex iyo wixii kasi badan, kana jirta dalka gudihiisa ama dibaddiisa oo loo abuuray ujeedo argagixisanimo ama ujeedkoodu yahay in ay ku kacdo argagixisanimo.

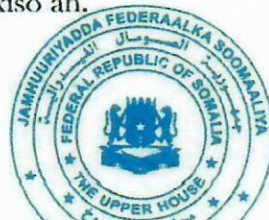

4. Argagixiye: qof kasta oo fala ama gala ama isku daya inuu galo ama qorsheeya (qaabkuu doonoba ha adeegsadee) fal-argagixisanimo ama qof kale ku dhiirrigaliya inuu fal caynkaas ah galo ama kaalin iyo qayb ku yeesha fal-argagixiso ah, dalka gudhiisa ama dibaddiisa ama abuura ama hoggaan u noqda ama xubin ka noqda koox ama urur argagixiso ah.
5. Fal Argagixisanimo: fal-dembiyeed kasta oo Sharcigan loogu aqoonsaday inuu yahay fal argagixiso, sida ku xusan qodobkiisa 4-aad ama sharciyada kale ee dalka sidaas loogu aqoon saday.
6. Dembi-argagixiso: fal-dembiyeed kasta oo ku cad Sharcigan uuna u aqoonsaday in uu dhaliyo fal-argagixiso ah ama sharciyada kale ee dalka sidaas loogu aqoonsaday.
7. Afkaar iyo Caqiido Argagixiso: waa aaminaad ku salaysan gaalaysiinta cid kasta oo aan ku aragti iyo fikir ahayn, banaysiga dhiigga, sharafta iyo hantida dadweynaha iyo shaqaalaha dowladda oo aan ku afkaarta ahayn, ku meel marinta aragtidaas gurraacan si sandulle ah, iyadoo la adeegsanayo qaab iyo waddo kasta oo muquunin ah, sida: dil, qarax, dhac, boob, hanjabaad, argagax galin iyo wax kasta oo la mid ah oo ujeeddadaas laga leeyahay.
8. Hub: waxaa loola jeedaa:
  - a. Hub caadi ah; oo ah agab leh awood uu wax ku dilo, ku dhaawaco, ku cuuryaamiyo ama ku burburiyo, ha noqdo hubka xabaddu ka dhacado, sida: qantaal, madfac, qori, bastoolad iyo hub kasta oo ku shaqeeya baaruudda qaraxda ama holacda, ama ha noqdo hubka cad oo aan xabaddu ka dhicine, sida: baangad, middi (toorreey) iyo wixii la mid ah;
  - b. Hub aan caadi ahayn; oo ah walax ama agab leh awood uu wax ku dilo, ku dhaawaco, ku curyaamiyo ama ku burburiyo, sida: hubka sida ba'an wax u gumaada iyo hub kasta oo ka samaysan walxaha qarxa, maaddo kiimikaal ah, sun ah ama feyrus xambaarsan ama bayoologi ah ama nukliyeer ah
9. Maalgalin Argagixiso: u uruurin hanti guurto ah ama ma guurto ah ama u fidin taageero dhaqaale oo muuqta ama qarsoon ama gacansiin maaliyeed si toos ah ama si dadban ama u xawilid lacag ama ku taakulayn hub, agab, maado qaraxda, holacda ama walax kale, oo dhammaantood ama qaarkood loo adeegsaday ama loo

adeegsanayo ama ay muuqato in loo adeegsan doono argagixisanimoo ama siin xog ama adeeg; urur ama koox argagixiso ah iyo wadiiqad kasta oo kale oo taakulo ah ama maalgalin ah, (falka argagixisada ahi ha dhaco ama yaanu dhicine). Faqradaan waxaa lala aqrinayaa qodobka 3-aad ee Sharciga ka Hortagga Lacag Dhaqidda iyo Maalgalinta Argagixisada

10. Xayiraad Hanti: saarid xayiraad ku meel gaar ah; hanti nuuca ay doonto ha noqotee, muddo cayiman oo ah inta ay xaqiijintu ama maxkamadeyntu sacoto, si aan loogu isticmaalin ama loo wareejin ama loo dhalan rogin, si waafaqsan go'aanka maxkamadda awooda u leh.
11. La-wareegid Hanti: hanti nuuca ay doontaba ha noqotee, in qof ama koox argagixiso ah lahaanshiyaheeda laga wareejiyo dhammaanteed ama qaarkeed, laguna wareejiyo dawladda, si waafaqsan go'aan maxkamadeed.
12. Lacag Dhaqid: waxaa loola jeedaa fal-dembiyeedyada ku xusan qodobka 2-aad, qaybta 2-aad ee Sharciga ka Hortagga Lacag Dhaqidda iyo Maalgalinta Argagixisada.
13. Hanti: waxaa loola jeedaa:
  - a. Hanti kasta oo ma guurto ah, sida: dhul, guryo, dhisme, aseendo (Dhul beereed) iwm; iyo
  - b. Hanti kasta oo guurto ah, sida: gaadiid, xoolo, lacag caddaan ah, jeegag, amarro lacag bixin, saamiyo, curaar, warqadaha deynta, dokumiinti kasta oo lahaanshiyo muujinaya iyo lacagaha maalgashiga ku jira ama faa'iidada laga helo.
14. Hanti Argagixiso: waxaa loola jeedaa:
  - a. Hanti kasta, guurto ah ama ma guurto ah oo laga helay fal argagixiso ah ama sababtiis ama ku hanjabidiisa lagu helay;
  - b. Hanti kasta, oo loo adeegsadey ama la adeegsanayo ama la damcasanyahay timaaddada in loo adeegsado fulinta fal argagixiso;
  - c. Hanti kasta, oo uu leeyahay, uu maamulo ama loo hayo urur ama qof argagixiso ah; iyo
  - d. Hanti kasta, oo loo uruuriyey in lagu taageero ama lagu taakuleeyo urur ama qof argagixiso ah ama lagu maalgaliyo fal-argagixiso ah.

15. Hay' ad Maaliyadeed: waa shakhsi dabiici ah ama shakhsi qaanuuni ah, oo sameeya dhaqdhaqaaqyada ganacsi ee ay ka midka yihiin:
- Qabashada, keydinta iyo maamulidda hanti dadweyne;
  - Soo saarista iyo maaraynta nidaamka lacag bixinta sida: jeegagga, kaararka amaahda, amarrada lacag bixinta, xawilaadda elektarooniga ah iwm;
  - Bixinta damaannad iyo balanqaad maaliyadeed;
  - Ku ganacsiga suuqa iyo warqadaha lacagta
  - Hannaanka amaahinta iyo qaansheegadka;
  - Maalgalinta iyo maareynta hanti ama lacag ay dad kale leeyhiin;
  - Sarrifka lacagta wadanka iyo lacagaha qalaad iyo kala wareejinta badeecooyinka;
  - Adeegyada xawilaadda
  - Qabashada iyo bixinta caymisyada iyo maalgashiga kale ee la xiriira.
16. Hor-qabateynta Adeegyada Isgaarsiinta: waxaa loola jeedaa qabshada, dhexgalka iyo hubinta dhammaan xiriirada isgaarsiineed ee la tuhunsan yahay in loo adeegsadey ama loo adeegsan karo fal argagixiso ah, sida: dhageysiga hadallada taleefannada, daalacashada qoraalada iyo dhanbaallada la isku weydaarsado mobaylada iyo baraha bulshada iyo baarista agabka lagu diro Boostada; si waafaqsan ogolaanshiyaha maxkamadda awoodda u leh.

Qodobka 4aad: Fal Argagixiso

Fal Argagixiso, haddii uusan Sharcigani si kale u sheegin, waxaa loo aqoonsanayaa fal kasta oo ka mid ah waxyaabaha soo socda, markii loo sameeyo ujeeddo argagixisanimu owgeed;

- Dilid qof;
- Curyaamin qof ama u geysasho dhaawac jireed oo halis ah;
- Si ogaal ah ama u kicin rabshad ama abuurid arbushaad; ayadoo looga dan leeyahay in argagax bulshada lagu galiyo naftooda, xorriyadooda ama amnigooda lagu khatar galinayo ama hantidooda lagu burburinayo
- Hogaaminta ama madax u noqoshada iyo isku duwidda koox argagixiso ah oo hubaysan ama aan hubaysnayn iyo sidoo kale, kaalin ku yeelashada hawlahaas;

5. Ku qaadidda weerar hubaysan iyo waxyeelaynta ciidammada qalabka sida iyo kuwa amniga iyo xarumahooda ama fadhiyadooda; ujeeddo argagixisanimu owgeed.
6. Waxyeelaynta ama ku qaadid weerar hubaysan; ergooyinka diblomaasiga ah iyo gaadiidka ama xarumaha ururrada iyo hay'adaha caalamiga ah ee waddanka ka shaqeeya; ujeeddo argagixisanimu darted
7. Adeegsiga hub ama agab ama walax qarxa, holca, maado kiimikaal oo sumaysan, bayoolaji ama nukliyeer ah, aasid miino, tuurid gantaal iyo wax kasta oo la jaad ah, oo leh awood ay wax ku dilaan ama ay ku gaystaan dhaawac jireed oo daran ama wax ku burburiyaan ama bulshada lagu argagax galinayo;
8. Waxyeelaynta xarumaha danta guud ama hay'adaha dawladda ama kaabayaasha guud iyo carqaladaynta dhammaan adeegyada dawladda ee asaasiga ah, sida: waxbarashada, caafimaadka, biyaha, difaaca madaniga ah, isgaarsiinta, nidaamka kombuyuutarka, waddooyinka caamka ah, internetka, bangiyada, garoommada, dekadaha iwm, iyadoo ujeeddadu tahay qalqal galinta amniga, xasilloonida guud iyo hannaanka nolosha;
9. Hubaynta, maalgalinta iyo kicinta dad; si looga shaqeeyo ama loo abuurfitno, xasarad iyo dagaal sokeeye;
10. Ku kicid afduub, xirasho ama xorriyad ka qaadid qof iyo ka badan amaqaadasho baad lacageed; falalkaas oo ay ka dhalato in amniga dalka iyo wadajirka bulshada la qalqal galiyo ama argagixisannimadana la dhiiragaliyo;
11. Ku xadgubbid qof ku sugan garoon gudihis ama diyaarad ama markabdushiis saaran, oo ay ka dhalato ama ay ka dhalan kartey in uu halis galobedqabka rakaabka ama ay khatar gasho badbaadada garoonka ama diyaaradda ama markabka ama burbur hantiyadeed.
12. Waxyeelaynta ama ka dhigid hawlgab diyaarad ama markab rayid ah;
13. Sumaynta ama gaarsiinta dhib weyn cimilada ama nabadgalyada cuntada, arrinkaas oo sababi kara qalqal iyo halis caafimaad;
14. Xoog kula wareegid ama afduubasho diyaarad, markab, doon, gaari iyowax kasta oo ka mid ah gaadiidka dhulka, badda iyo cirka, si loo xaqiijiyo ujeeddo argagixiso.

CUTUBKA 2AAD: FAL DEMBIYEEDYADA ARGAGIXISANIMO IYOCIQAABTOODA

Qodobka 5aad: Gelidda Fal Argagixiso

1. Qof kasta oo gala fal Argagixiso ayna ka dhalato falkaas dhimasho; waxaa lagu ciqaabayaa dil toogasho ah;
2. Qofkii gala fal Argagixiso ayna ka dhalato dhaawac daran ama cuuryaamin ama burbur hantiyeed oo baahsan; waxaa lagu ciqaabayaa xabsi daa`in ama xabsi adag oo aan ka yarayn shan iyotoban (15) sano;
3. Qofkiise, isku daya inuu galo ama qorsheeya fal-argagixisanimo (qaabkuudoonoba ha adeegsadee), waxaa lagu ciqaabayaa xabsi adag oo aan ka yarayn 10(toban) sano, ayadoo la eegayo hadba heerka waxyeello ee ka dhalan kartey falkaas haddii uu dhici lahaa.

Qodobka 6aad: Asaasidda iyo Xubin ka Noqoshada Koox ama Urur Argagixiso ah

1. Qofkii abuura ama asaasa ama maamula ama hoggaamiya urur ama koox argagixiso ah, si loo sameeyo mid ama qaar ka mid ah dembiyadaargagixiso ee Sharcigan ku cad; waxaa lagu ciqaabayaa dil toogasho ahama xabsi daa`in.
2. Qofkii xubin ka noqda urur ama koox argagixiso ah oo dalka ka jirta amamid caalami ah oo Dowladda Soomaaliya u aqoonsantahay argagixiso, iskaashi la yeesha; waxaa lagu ciqaabayaa xabsi adag oo aan ka yarayntoban (10) sano kana badnayn labaatan (20) sano.
3. Qofkii, xubin ka noqda urur ama koox argagixiso ah, islamarkaana tababar ciidan ama amni ama farsamo gaar ah ka qaata koox argagixiso ah si ujeeddo argagixisanimo loo xaqiijiyo; waxaa lagu ciqaabayaa xabsi adag oo aysan muddadiisu ka yarayn (15) shan iyo toban sano.
4. Qofkiise, qof kale ku qasba ama ku hoggaamiya inuu xubin ka noqdo amahor-istaaga inuu ka soo baxo urur ama koox argagixiso ah; waxaa lagu ciqaabayaa xabsi daa`in, haddiise qasabkaas ama diidmadaas ay ka dhalato dhimasho, ciqaabtu waxayse noqonaysaa dil toogasho ah.

Qodobka 7aad: Samaynta ama Haysashada Hub ama Agab Lagu Fulinayo Fal Argagixiso

Waxaa lagu ciqaabayaa xabsi adag oo aan ka badnayn labaatan (20) sano; qofkasta oo asagoo og- haysta hub caadi ah ama sameeya ama xada ama fududeeya in la haysto ama qof kale siiya; ayadoo ujeeddadu tahay fulinta amadiyaarinta ama billaabista fal argagixiso. Haddiise, adeegsiga hubkaas ay ka dhalato dhimasho, ciqaabtu waxay noqonaysa dil toogasho ah.

Qodobka 8aad: Isticmaalka Hub ama Qaraxyo Nukliyeer, Kiimikaal ama Bayoologi ah

Qofkii adeegsada, sameeya, haysta ama helistiisa fududeeya hub aan caadi ahayn ee leh awood uu wax ku dilo ama ku gaysto dhaawac daran ama burburbaahsan sida: walxaha qarxa ama holca, maaddo kiimikaal ah ama bayoologiah ama nukliyeer ah waxaa lagu ciqaabayaa xabsi daa'in. Haddiise, isticmaalka ama haysashada hubkaas aan caadiga ahayn ay ka dhalato dimasho, ciqaabtu waxay noqonaysaa dil toogasho ah.

Qodobka 9aad: Fal argagixiso oo ah Qafaalasho iyo Xoog ku Haysasho Qof ama Dad

Qof kasta oo fal argagixiso afduub ku gaysta, xoog ku haysta ama xoorriyada ka qaada qof ama dad, si uu madax furasho ama dheef kaleba u helo ama hay'adaha dowladda ugu qasbo in ay wax mucayan ah sameeyaan ama ay ka reebtoonaadaan; waxaa lagu ciqaabayaa xabsi adag oo u dhaxeeya toban (10) illaa labaatan (20) sano. Haddii falkaas ay ka dhalato dhaawac jireed ama cuuryaamin, waxaa lagu ciqaabayaa xabsi daa'in. Haddiise, ay dhimashoka dhalato, ciqaabtu waxay noqonaysaa dil toogasho ah.

Qodobka 10aad: Bixinta ama Qaadashada Tababbar Argagixiso

Qofkii, qof ama koox ku tababbara -si toos ah ama si dadban- adeegsiga hubcaadi ah ama aan caadi ahayn ama farsamooyin, xirfado, xeelado iyo wadiiqooyin dagaal ama isticmaalka shabakad isgaarsiineed oo silig leh ama silig la'aan ah (wireless) ama elektoroonik ah, si dhammaan waxyaabahaas loogu fuliyo hawl argagixiso, waxaa lagu ciqaabayaa xabsi adag oo u dhaxeeya toban(10) ilaa labaatan(20) sano.

Qodobka 11aad: Gabbaadsiinta Qof iyo Qarinta Wax Lagu Fuliyay Fal Argagixiso

Waxaa lagu ciqaabayaa xabsi adag oo aan ka yarayn toban(10) sano, qofkii:

1. Qof kasta oo si ula kac ah u qariya wax loo adeegsaday ama loo diyaariyay in loo adeegsado fal Argagixiso ama qariya hanti ama raad ka dhashay falkaas;
2. Si kas ah, u baabi'iyaa ama xada ama qariya dokomiinti qoraal ah ama electoroonik ah oo fududayn karay in fal argagixiso ah la kashifo ama caddayn noqon lahaa;
3. Asagoo og siya qof argagixiso ah magangalyo, gabbaad, howl-fududayn ama inuu fakado u fududeeya qof galay fal argagixiso, ka hor ama kadibqabashaddiisa.

Qodobka 12aad: Xayaysiinta Afkaarta Urur ama Koox Argagixiso ah

Waxaa lagu ciqaabayaa xabsi u dhaxeeya saddex(3) ilaa shan(5) sano:

1. Qofkii xayaysiia ama faafiya afkaar argagixisanimo ama haysta agabkawax daabaca ama wax duuba oo loo isticmaalay ama loo darbay in loo isticmaalo arrimahaas ama koox argagixiso ah u sameeya suurad wanaajinama dacaayad ama danaheeda difaaca, si toos ah ama si dadban, si oraah ah ama qoraal ah ama wadiiqo kaleba iyada oo ujeeddadu tahay in uu caawiyo argagixisada;
2. Qofkii abuura ama maamula mareeg ama shabakad warbaahineed amaisgaarsiineed, si loogu faafiyo ama loogu baahiyo afkaar iyo dacaayad lagutaageerayo ama lagu sumacad wanaajinayo koox argagixiso ah ama lagu marin habaabinayo hay'adaha amniga ama lagu saamaynayo hab-sami socodka caddaaladda arrin ku saabsan dembi argagixiso;
3. Qofkiise, si aan sharci ahayn u gala mareeg ay hay'ad dowladeed leedahay, si uu u tiro ama u dhalan rogo ama u qaato xog ku jirta mareegta, ujeeddo argagixisanimo owgeed; dembiga farqadda 2aad ee kor ku xusan waa loo sii kordhinayaa.

Qodobka 13aad: Faafinta Been-abuur ku Saabsan Fal Argagixiso

1. Waxaa lagu ciqaabayaa xabsi aan ka yarayn hal (1) sano kana badnayn saddex (3) sano ama waxaa lagu ganaaxayaa lacag dhan toban (10) kun illaa shan iyo toban(15) kun

oo Doollarka Maraykanka ama lacagta dalka ee u dhiganta ama labadaas ciqaabood oo wada jira;

2. qofkii asagoo og, faafiya (wadiiqaduu doonaba ha adeegsadee) ama baahiya ama soo bandhiga xog aan xaqiiqada ku salaysnayn oo ah been abuur ku saabsan hawlo argagixiso oo waddanka ka dhacay ama hawlgallada ka hortaggooda la xiriira.
3. Haddiise, qofka falkaas kukacay uu hoos tago amarkana ka qaato cid kale, qofka falka gaystay iyo qofkamasuulka ka ah labadaba waxa ay mutaysanayaan ciqaabta kor ku xusan.

Qodobka 14aad: Waajibnimada soo Gudbinta Xogaha ku Saabsan Falalka Argagixisada

Qof kasta oo ka war hela jiritaanka fal argagixisannimo, ogaada diyaargarowga iyo diyaarinta fal caynkaas ah ama ay soo gaarto xog laxiriirta cidda falkaas ku hawlan oo aan soo war galin hay'adaha ku shaqada leh, islamarkaana ay suuragal u ahayd inuu soo gaarsiiyo. Waxaa lagu ciqaabayaa xabsi aan ka yarayn lix(6) bilood kana badnayn saddex(3) sano iyo ganaax lacageed oo aan ka badnayn toddoba(7) kun oo Doollarka Maraykanka ama lacagta dalka ee u dhiganta ama mid ka mid ah labadaas ciqaabood;

- a) Qof kasta oo ka war hela jiritaanka fal argagixisannimo, ogaada diyaargarowga iyo diyaarinta fal caynkaas ah ama ay soo gaarto xog laxiriirta cidda falkaas ku hawlan oo aan soo war galin hay'adaha ku shaqada leh, islamarkaana ay suuragal u ahayd inuu soo gaarsiiyo.
- b) Ciqaabta faqrada (b) ee sare ku xusan, waxaa laga dhaafayaa, haddii dembiiluhu yahay mid ka mid ah dadka soo socda: xaaska, waalidka dhalay ama caruurta qofka xogta helay.

Qodobka 15aad: Shirqool iyo abaabul Dambi.

1. Qof kasta oo gala ama qayb ka noqda heshiis ama is-afgarad ujeeddadiisu tahay in la sameeyo mid kamid ah dembiyada argagixiso ee ku cad Sharcigan; waxaa lagu ciqaabayaa xabsi adag oo aan ka yarayntoddoba (7) sano. Hase yeeshee, qofka leh

- hindisaha iyo dhiirgalinta heshiiskaas ama asagu leh socod siintiisa; ciqaabtiisu waxay noqonaysaa xabsi daa'in ama xabsi adag oo aan ka yarayn toban (10) sano;
2. Qof kasta oo ku xadgudba qof ka mid ah dadka u xilsaaran dabbaqid daama fulinta qodobbada Sharcigan ama xoog ama hanjabaad u adeegsada, inta ay waajibkooda shaqo ku dhex jiraan; waxaa lagu ciqaabayaa xabsi adag oo aan ka yarayn todobo (7) sano. Hase yeeshee, haddii falkaas uu ka dhasho dhaawac halis ah ama cuuryaamin ama dembiiluhu adeegsado hub ama afduub, ciqaabtiisu waxay noqonaysaa xabsi daa'in ama xabsi adag oo aan toban (10) sano ka yarayn. Haddiise, falkaas ay ka dhalato dhimasho; ciqaabtu waxay noqonaysaa dil toogasho ah;
  3. Qof kasta oo shirqool ama xadgudub ku maleega gudaha dalka Soomaaliya, asagoo kaashanaya qof kale, si looga fuliyo fal meel ka baxsan dalka, kaas oo markii Sharcigan loo eego noqonaya fal argagixiso; waxaa loo aqoonsanayaa sidii fal lagu fulinayo dalka gudahiisa, ciqaabtiisuna waa xabsi dhan Shan (5) illaa toban (10) sano.
  4. Qof kasta oo qof kale shirqool kala fuliyo meel ka baxsan dalka Soomaaliya, si fal argagixiso looga fuliyo gudaha dalka; waxaa lagu ciqaabayaa isla ciqaabta ku xusan faqradda 3-aad ee qodobkaan;
  5. Qof kasta oo qayb ka ah shirqoollada ama heshiisyada Sharcigan ka dhanka ah, haddii uu iskiis hay'adaha ku shaqada leh soo wargaliyo jiritaanka fal-dembiyeedkaas ka hor inta aanu dhicin; ciqaabaha qodobkaan ku xusan waa laga caginayaa. Sidoo kale, waa laga cagin karaa ciqaabta, kadib markii uu falku dhaco, haddii uu fududeeyo ama uu suuragaliyo in dembiilayaasha kale gacanta lagu soo dhigo.

Qodobka 16aad: Ku Xadgudbid Shakhsi Dبلوماasi ah ama Xoog ku Galid Xarun Dبلوماasi

Waxaa lagu ciqaabayaa xabsi adag oon ka yarayn shan iyo toban (15) sanokana badnayn labaatan iyo shan (25) sano qof kasta oo:

1. Afduub, xorriyad ka qaadid ama xadgudub gacan qaad gaarsiisan kulakaca shakhsi dبلوماasi ah ama haysta xasaanad dawli ah ujeeddo argagixiso owgeed;
2. Xoog ku gala ama isku daya inuu xoog ku galo ama waxyeelo u gaystaxarumaha ama dhismayaasha hay'adaha dبلوماasiga iyo Ururada caalamiga ah, si fal argagixiso loo fuliyo;

3. Haddii xadgudubka ku xusan faqrada (b iyo t) ee qodobkaan loo adeegsado hub ama qarax ama ay dhawr qof isla sameeyaan ama la adeegsado aqoonsi iyo labis dawladeed ciqaabtu waxay noqonaysaa xabsi daa`in;
4. Haddiise, falkaas ay ka dhalato dhimasho, ciqaabtu waxay noqonaysaadil toogasho ah.

Qodobka 17aad: Ku Xadgudbid Xarumaha Dawladda

1. Qof kasta oo xoog ku gala, la wareega, weerara ama argagax galin iyo hanjabaad ku sameeya xarumaha dowladda, ujeeddo argagixisanimmo owgeed, waxaa lagu ciqaabayaa xabsi adag oo aan ka yarayn labaatan(20) sano;
2. Haddii falkaas loo adeegsaday hub ama dhawr qof ka qayb qaateen ama burbur xoogan ka dhashay ama dembiiluhu ciidanka amniga uu xoogisaga caabiyey; ciqaabtu waxay noqonaysaa xabsi daa`in;
3. Haddiise, falkaas ay dhimasho ka dhalato ciqaabtu waxa ay noqonaysaa dil toogasho ah.

Qodobka 18aad: Qayb ka Noqoshada Falal Argagixiso

Qof kasta oo si ogaal ah qayb uga noqda ama kaalin ku yeesha fal argagixiso, waxaa lagu ciqaabayaa isla ciqaabta u dagan falaha asalka ah ee dembigaas.

Qodobka 19aad: Kicinta iyo Dhiirra-galinta Fal Argagixiso

Qof kasta oo kiciya qof kale ama ku dhiirra-galiya in uu qayb ka noqdo fal amaheshiis argagixiso, falkaasina uusan gaarin inuu dhaco, waxaa lagu ciqaabayaa xabsi adag oo aan ka yarayn Shan(5) sano kana badnayn toban(10) sano

Qodobka 20aad: Adeegsiga iyo Samaynta Labbis ama Aqoonsi Ciidan ama Dowladeed

Qof kasta oo ujeedo argagixisannimo owgeed, u soo dhoofsada, sameeya, haysta, iibsada ama xirta labbis u gooni ah ciidammada qalabka sida ama hay'adahaanniga ama adeegsada aqoonsi, calaamad ama astaan ciidan iyo qof kasta oo sameeya, been abuura aqoonsi dawladeed ama sheegta magac iyo mansab aanu lahayn, isla ujeedada sare ku xusan waxaa lagu ciqaabayaa lix(6) illaa laba iyo toban(12) sano oo xabsi ah iyo lacag dhan \$30,000 (Soddon kun oo doollar).

Qodobka 21aad: Gacansiinta iyo Hagidda Fulinta Fal Argagixiso

1. Qof kasta oo ku gacansiiya, caawiya, haga, u fududeeya ama khibrad siiya qofama koox fulinta fal argagixiso ah, waxaa lagu ciqaabayaa xabsi adag oo u dhaxeeya toban(10) illaa labaatan(20) sano.
2. Haddii falkaas uu ka dhasho dhaawac culus ama burbur xooggan, ciqaabta caawiyaha ama hagaha, waxay noqonaysaa xabsi daa'in, haddiise, dhimasho ka dhalato, ciqaabtu waadil toogasho ah.

Qodobka 22aad: Afdubka Gaadiidka Cirka, Badda iyo Dhulka

1. Qof kasta oo xoog kula wareega ama afdubta mid ka mid ah gaadiidkadhulka, badda iyo cirka, asagoo xaqiijinaya ujeedo Argagixiso waxaa lagu ciqaabayaa xabsi adag oo u dhaxeeya 10(toban) ilaa 20(labaatan)sono.
2. Haddii, gaadiidka la afdubtay ay leeyihiin Ciidamada qalabka sida ama falkaas uu ka dhasho dhaawac ama burbur hantiyeed, ciqaabtu waxay noqonaysaa xabsi daa'in. Haddiise, falkaas ay dhimasho ka dhalato, ciqaabtu waa dil toogasho ah.

Qodobka 23aad: Maalgalinta Koox ama Qof ama Fal Argagixiso ah

1. Qof kasta oo koox ama urur argagixiso ahmaalgaliya, si toos ah ama si dadban, ama siiya hub ama walax kale oomarkii fal argagixiso loo adeegsado khatar galinaya nafta iyo hantida dadka ama dowladda waxaa lagu ciqaabayaa xabsi daa'in ama xabsi adag

oo aan ka yaraynshan iyo labaattan (25) sano;

2. Qof kasta oo maalgalinaya qof ama fal argagixiso ah; waxaa lagu ciqaabayaa xabsi daa`in ama xabsi adag oo aan ka yarayn shan iyo toban (15) sano;
3. Qof kasta oo qof argagixiso ah ku gacan siiya in uu u safro dawlad kale, si halkaas uu uga fuliyo, wax uga qorsheeyo, u diyaariyo ama uga qayb qaato fal argagixiso ah; waxaa lagu ciqaabayaa isla ciqaabta ku xusan faqradda (2) ee qodobkan;
4. Haddii, cidda maalgalinta bixisay ay tahay shirkad ama shakhsi qaanuuni ah waxaa loo ciqaabayaa qofka musuulka ka ah iyo qof kasta oo ka qaybqaata falkaas.

Qodobka 24aad: Is-hortaag Caddaaladeed

Waxaa lagu ciqaabayaa xabsi adag oo aan ka badnayn(10) sano iyo ganaax lacageed oo u dhaxeeya labaatan(20) kun ilaa soddon(30) kun oo Doollarka Maraykanka ah marka ay ku cadaato ama lacagta dalka ee u dhiganta ama labadaas ciqaaboodoo isla socda;

1. Qofkii, si ula-kac ah u sameeya is-hortaag ama tallaabo ama fal keenikara in uu saamayn taban ku yeesho ama uu carqaladeeyo habsami usocodka caddaalada; iyo
2. Qof kasta oo sarkaal dowladeed ah oo ku lug leh dacwad socota oo Sharcigani ku dabaqmayo, oo si ula-kac ah u sameeya wax ka mid aharrimaha soo socda:
  - a. Adeegsada ama isku daya inuu adeegsado xoog ama hanjabaad;
  - b. Joojiya ama isku daya in uu joojiyo bixinta caddayn;
3. Qof ku qasba inuu keeno caddayn been ah ama ka reeba inuu caddayn bixiyo;
4. Faragalin ku sameeya caddaymaha si uu carqaladeeyo hab-raaca dacwadda;
5. Siiya wax-dheef qof ama ballan qaad u sameeya, si uu ucarqaladeeyo habsami u socdka caddaalada; ama
6. Qariya ama gabbaad siiya qof lagu tuhunsan yahayargagixisanimo.

Qodobka 25aad: Xog Uruurin iyo Basaasnimo

1. Qof kasta oo uruuriya, keydiya ama gudbiya xog si loogu adeegsado diyaarinta ama

sameynta fal argagixiso markey ku cadaato, waxaa lagu ciqaabayaa toban (10)sano oo xabsi ah.

2. Qofkii xiriir basaasnimo la yeesha dawladda, hay'ad, urur ama koox ajnabi ah ama iskaashi la sameeya ciidan dowladda ajnabi ah, Si loo maleego ama loo fuliyo fal argagixiso oo ka dhan ah Dowladda Soomaaliya ama danaheeda gudaha iyo dibadda, waxaa lagu ciqaabayaa xabsi adag oo u dhaxeeya todobo (7) illaa toban iyo labo (12) sano.
3. Haddiise, falka argagixisanimo ee ku xusan faqraddaan uu dhaco, iyadoon dhimasho kadhalkan, ciqaabtu waa xabsi daa'in.

Qodobka 26aad: Xad-gudubyada ka Dhanka ah Badbaadada Duulimaadyada Rayidka ah

Waxaa lagu ciqaabayaa xabsi adag oo u dhaxeeya shan iyo toban (15) illaa labaatan iyo shan(25) sano qof kasta oo ku kaca mid ka mid ah falalka hoos ku xusan:

1. In xadgudub gacan qaad gaarsiisan lagula kaco qof saaran diyaarad rayid ah oo duulimaad ku jirta, haddi falkaasi keeni karay halis galinta badbaadada diyaaradaas ujeeddaduna tahay fal argagixiso;
2. In la burburiyo diyaarad rayid ah oo shaqaysa, la waxyeelleeyo ama laga dhigo hawlgab ama la halis galiyo badbaadadeeda;
3. In lala koro ama la fududeeyo, la dhax dhigo diyaarad shaqaynaysa agab, walax ama maaddo burburin karta ama u gaysan karta waxyeelayn halisgalin kara duulimaadka diyaaradaas;
4. In la waxyeelleeyo ama hawlgab laga dhigo qalabka hagistadiyaaradaha rayidka ah, haddii ay suuragal tahay in falka caynkaas ahiuu halis galin karo badbaadada diyaarad rayid ah oo duulimaad ku jirta;
5. In si ogaal ah, loo faafiyo ama loo sheego war been ah oo lagu halis galiyobadbaadada iyaarad duulimaad ku jirta;
6. Haddi dhammaan falalka faqrooyinka sare ku xusan uu ka dhasho dhaawac ama burbur, ciqaabtu waxay noqonaysaa xabsi daa'in. Haddiise, dhimasho ka dhalato ciqaabtu waa dil toogasho ah.

Qodobka 27aad: Xad-gudubyada ka Dhanka ah Badbaadada Gagooyinka Diyaaradaha

Waxaa lagu ciqaabayaa xabsi adag oo u dhaxeeya toban iyo toddobo(17) illaasoddon(30) sano qof kasta oo si ula kac ah u halis galiya badbaadada garoon diyaaradeed oo rayid ah, asagoo adeegsanaya qalab, hub ama maaddo, kunakaca mid ka mid ah arrimaha soo socda:

1. Burburinta iyo waxyeelaynta agab uu leeyahay garoon diyaaradeed oo u adeegaya duulimaadyo caalami ah ama qalqal galinta badbaadada garoon bixiya adeeg duulimaad oo rayid ah oo la xiriira fal argagixiso.
2. Burburinta iyo waxyeelaynta agab uu leeyahay garoon diyaaradeed oo u adeegaya duulimaadyo caalami ah ama qalqal galinta badbaadada garoon bixiya adeeg duulimaad oo rayid ah oo la xiriira fal argagixiso.
3. Xadgudub iyo qalalaase kula kaca qof ku sugan garoon diyaaradeed oo u adeegaya duulimaadyo rayid ah, kaas oo keeni kara dhaawac ama dhimasho oo la xiriira fal argagixiso.

Qodobka 28aad: Guda-galka Fal Argagixiso

Guda-galka fal argagixiso ah waxay lamid tahay galidda fal argagixiso ah oo dhammaystiran, ciqaabtiisuna waxay noqonaysaa ciqaabta u deggan isla falkala guda-galay oo dhammaystiran.

Qodobka 29aad: Qaadidda Tallaabooyin Maamul

Markasta oo uu dhaco xukun eedayn fal argagixiso ah, maxkamadda awooddau leh waxaa u furan in ay qaaddo tallaabooyinka soo socda:

- a. Dadka ajaanibta ah ee lagu helo dembi argagixiso in waddanka laga musaafuriyo, kadib markii ay ciqaabtooda dhamaystaan ama ay wadankooda ku dhamaystaan haddii iskaashi nuucaas ah jiro;
- b. In dadka argagixisada iska soo dhiibay ee la cafiyey ama kuwa ciqaabtoodii dhamaystay lagu waajibiyo in ay degaan meel cayiman ama ay joogaan waqtiyo

xaddidan meelo loo cayimay ama laga reebo in ay degaan ama tagaan meelo cayiman;

- c. In laga reebo in ay adeegsadaan wadiiqo isgaarsiineed oo cayiman;
- d. In lagu waajibiyo in uu ka qayb qaato dawraad dhaqan celin ah;
- e. Marka laga reebo tallaabada faqradda (a) ku xusan; muddada tallaabada maamul kama badnaan karto shan(5) sano.
- f. Qofkii khilaafa amarrada sare ku xusan, waxaa lagu ciqaabayaa xabsi aan ka badnayn hal(1) sano.

Qodobka 30aad: Ciqaab Cafin

1. Waxaa laga cafinayaa dhammaan ciqaabaha u dagan dembiyada ku xusan Sharcigan ama waa laga khafiifinayaa; qof kasta oo horey uga tirsanaa koox ama urur argagixso ah ama ku howlanaa fal argagixiso, haddii uu ku dhaqaaqo tallaabooyinka soo socda:
  - a. In uu soo war-galiyo hay`adaha dowladda ee ku shaqada leh, in uu iskiis uga soo baxay, gabi ahaanba koox ama urur argagixiso ah, islamarkaana uu ka soo laabtay afkaarta iyo caqiidada argagixisada;
  - b. in uu joojiyey wax kasta oo fal dembiyeed ah.
  - c. In uu isu soo dhiibo, uuna horyimaado hay`adaha amniga, una degdego in uu laamaha amniga ee ku shaqada leh kala shaqeeyo fashilinta iyo ka hortagga fal ama heshiis argagixiso ka hor inta aan la fulin falkaas.
2. Maxkamadda awoodda u leh waxaa u furan in ay cafiskaas uga faa`iidayso dembigu markii uu dhacay ka bacdi; dembiilihii hay`adaha ku shaqada leh u suuragaliya ama u fududeeya soo qabashadadembiilayaal kale oo qayb ka ahaa faldembiyeed dhacay ama ku hawlan fulinta falal kale oo argagixiso.
3. Dadka cafiska loo fidiyo ee ka soo baxaya Urur ama koox argagixiso ahama ka soo laabta fikir Argagixiso; ka hor inta aan loo dhiibin xil Dowladeed; waa in la hubiyo in ay si dhammaystiran uga hareen afkaarta iyo caqiigada argagixisada muddo shan (5) sano ah.

CUTUBKA 3AAD: QABASHADA, LA WAREEGIDDA IYOXAYIRIDDA HANTI ARGAGIXISO

Qodobka 31aad: Xayiraad Saarid Hanti

1. Xeer-ilaalinta ku shaqada leh, hanti-dhawraha guud iyo hay'adaha maaliyadeed ee dawladdu waxa ay maxkamadda awoodda u leh weydiisan karaan in ay xayiraad saarto muddo kooban ah, dhaqdhaqaaqa hanti looga shakiyey wax la xiriira argagixisanimu.
2. Cid kasta oo go'aanka xayiraadu saameeyo ama dhibbane u noqotana, waxaa u furan in ay maxkamadda weydiisato in xayiraadda laga qaadohantidaas, haddii ay caddaato in tallaabo qaldan la qaaday;
3. Amarka xayiraadda, waxaa ogaysiin laga siinayaa:
  - a. Bangiyada, hay'adaha maaliyadda iyo kuwa ka ganacsada lacagacaha caddaanka ah;
  - b. Cid kasta ee kale, oo dan sharci ah ugu jirto ama ay saamayn ku yeelanayso xayiraadu.

Qodobka 32aad: La-wareegid Hanti Argagixiso

iyada oon waxba loo dhibin xuquuqda cid kale oo niyad-san, haddii si waafaqsan Sharcigan dacwad argagixisannimo loo soo oogo, markasta oo ay Maxkamaddu fal-dembiyeedkaas ka soo saarto xukun kama danbays ah, ayna ciqaabta u dagsan xukunto, waxay kaloo xukumaysaa:

1. In lala wareego dhammaan hanti kasta oo loo adeegsaday fal argagixisanimu, fududayntiisa ama ay sugnaatay sababtiisa in lagu helay, xataa haddii hantidaasi cid kale ku wareegtay ama sidii ay markii hore ahayd laga dhalan rogay;
2. In lala wareego dhammaan hubka, agabka, walxaha qarxa iyo maaddokasta oo la adeegsaday ama ay muuqatay in la adeegsan lahaa, si fal-dembiyeedkaas loo sameeyo ama loo fududeeyo iyo dhammaan waxyaabaha samayntooda, haysashadooda, adeegsigooda ama ka ganacsigooda fal argagixiso laga samaynayo;
3. In lala wareego dhammaan hanti kasta oo uu leeyahay ama uu maamulo, loo hayo ama loo uruuriyey koox ama urur argagixiso ah iyo dhammaanama qaar hantida uu leeyahay qof argagixiso ah;
4. Haddii ay suuragal noqon weydo in hantidaas la qabto, waxa ay maxkamaddu

- xukumaysaa ganaax lacageed oo u dhigma hantidaas lala wareegay;
5. cid kasta oo dhibbane u noqota ama ay dani uga jirto hantida la xukumayin lala wareego, waxaa u furan in ay rafcaan qaadata, si loo baajiyo go`aanka Maxkamadda, muddo 30 (sodon) maalmood gudahood ah oo kabilaabanaysa maalinta xukunka la riday;
  6. Haddii, aan cid kale oo sheeganaysa aysan ka qaadan rafcaan sida ku xusan faqrada (kh) ee qodobkaan ama uu dhaco xukun Maxkamdeed oo kama danbeys ah; hantidaas waxaa yeelanaya dowladda.

CUTUBKA 4AAD: ASTEYNTA ARGAXIXISADA

Qodobka 33aad: Habraaca Asteynta Shaqsi ama Urur Argagixiso

1. Dalku waxaa uu yeelanayaa liis ay ku qoran yihiin shaqsiyaadka iyo ururrada ama hay`adaha argagixisada lagu asteeyey;
2. Wasaaradda Amniga Gudaha, iyada oo ka anbaqaadaysa warbixinnada laamaha amniga, kaashanaysana hay`adaha la dagaallanka argagixisada, waxa ay diyaarinaysaa liiska kooxaha, ururrada iyo shakhsiyaadka argagixisada lagu tuhmay, asaga oo sababaysan ayna la socoto cadaymaha loo hayo, ayey wasaaraddu u gudbineysaa Golaha Wasiirrada;
3. Kadibna, Golaha Wasiirrada ayaa go`aan ku soo saaraya liiska kooxaha, ururrada iyo shakhsiyaadka argagixisada ah;
4. Ururada, kooxaha, Hay`adaha iyo shakhsiyaadka lagu asteeyey argagixisanimada ama liiska argagixisanimo lagu daray iyo cid kasta oo dhibbane u noqota astayntaas, waxaa u furan in muddo soddon (30) maalmood gudaheed ah ay maxkamadda awooda u leh rafcaan u qaataan;
5. Xeer-ilaalinta iyo maxkamadaha awooda u leh ayaa wajiibkooda ka gudanaya liiska argagixisanimo, si waafaqsan Sharcigan;

Qodobka 34aad: Ka Saaris liis Argagixisanimo

Si liiska argagixisanimo looga saaro koox, urur ama shakhsi, waxaa la qaadayaa tallaabooyinka soo socda;

1. Wasaaradda Amniga Guduha, haddii ay ku qanacado ama ay tahay in koox, urur ama shakhsi laga saaro liiska argagixisanimada, sababo macquul ah oo soo kordhay owgood, waxa ay wasaaraddu u soo jeedinaysaa Golaha Wasiirrada codsi sababaysan oo ah in laga saaro liiska.
2. Golaha Wasiirrada ayaana go`aan ka soo saaraya;
3. Goluhu wuxuu sanadkiiba mar ama markii kale ee loo baahdo, dib u eegis ku samaynayaa liisaska argagixisanimada;
4. Maxkamadda awoodda u leh ayaa amri karta in koox, shaqsi ama ururlaga saaro liiska argagixisanimada marka uu guuleysto rafcaanka ay kaqaateen ku darista liiska;
5. Cid kasta oo lagu asteeyey ama la galiyey liis argagixisoniimo, ayna dib kacaddaato in aysan asaas lahayn tuhunka keenay in lagu daro liiska, ayna ka soo gaarto waxyeello-sharafeed ama hantiyeed; wuxuu xaq u yeelanayaa raalli-gelin iyo mag-dhaw u dhigma dhibaataada gaartey oo ay bixiso Dowladda.

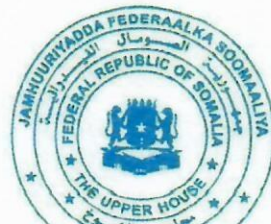
CUTUBKA 5AAD: AWOODDA DACWAD QAADISTA

Qodobka 35aad: Maxkamadda Awoodda u Leh Qaadidda Dacwadaha Khuseeya Sharcigan

Maxkamadaha Ciidamada Qalabka Sida ayaa yeelanaya awoodda qaadista dacwadaha ka dhasha dembiyada argagixisada ee Sharcigani caddeynayo. Waxaana Maxkamadaas ka howlgalaya garsoorayaal, kaaliyaal iyo howl- wadeenno si gooni ah ugu tababbaran arrimaha la dagaalanka argagixisada.

Qodobka 36aad: Dacwad Oogaha

Xeer ilaalin Guud ee Ciidamada Qalabka Sida; ayaa yeelanaysa oogista, dhaqaajinta iyo baarista dacwadaha argagixisada. Xeer ilaalintaasna waxaa ka howlgalaya xeerilaaliyaal, baarayaal iyo kaaliyayaal si gaar ah ugu tababbaran arrimaha la dagaallanka argagixisada.

CUTUBKA 6AAD: AWOODAHA BAARISTA, WAARAN & CADEYMAHA

Qodobka 37aad: Qabasho iyo Baaris Waaran la'aan.

1. Qabashada qof ama dad lagu tuhmeey argagixisanimmo, waxaa sameyn kara; dhammaan Ciidamada Amniga ee u xil saaran sugidda amniga. waxaase leh awoodda xirista iyo baarist qof ama dad markii ay jirto sabab cad oo maangal ah oo lagu tuhmo in uu galay ama isku dayayo in uu galo fal argagixiso; Saraakiisha Nabadsugidda Qaranka. Ha yeeshee, waa in qofka tuhmanaha ah lagu wareejiyo hay'adaha ku shaqada leh ama loo helaa xabsi xalaalayn muddo aan ka badnayn afartan iyo siddeed(48) saacadood gudahood.
2. Saraakiisha dembi baaristu, waxa ay geli karaan oo baaritaan ku samayn karaan Waaran la'aan guriga ama meesha uu ku nool yahay qofka la tuhmay oo ku xusan farqada 1-aad ee qodobkaan, waase in hay'adaha kushaqada leh lagu wargeliyo muddo aan ka badnayn afartan iyo siddeed(48) saacadood gudahood kadib markii rabitaanka uu fulo waxay doodananayan waaran.

Qodobka 38aad: Awoodda Xirista iyo Siideynta

1. Qofka awood Sharcigan bixiyey lagu qabto, waa in la hor keenaa maxkamadda awoodda u leh muddo 48 saacadood gudahood ah oo aysanku jirin waqtiga loo soo waday maxkamadda.
2. Marka qofka la tuhunsan yahay la hor keenayo maxkamadda, sarkaalka amnigu wuxuu u gudbin doonaa cidda ku shaqada leh, warbixin kooban oo muujinaysa:
  - a. Xaqiiqooyinka dacwadda iyo sababta xarigga;
  - b. Guud ahaan caddaymaha la hayo iyo tilmaan guud oo ku saabsan baarista la sameeyey ilaa hadda iyo baarista la soo jeedinayo in la sameeyo;
  - c. Sababaha lama-huraanka ka dhigaya in la sameeyo muddo-kordhin baariseed si la-tuhunsanaha loogu sii hayo xarunta baarista; iyo
  - d. Tallaabo kasta oo la qaado hab waafaqsan arrimaha qodobkan ku xusan; waxaa sida ugu dhaqsiiyaha badan lagu wargelinayaa, Xafiiska Xeer-ilaalinta ku shaqada leh iyo sidoo kale, sarkaalka qofka xiran u soo gudbiyey garsoorka.

Qodobka 39aad: Xarigga iyo Xabsi ku Haynta

1. Maxkamadda qofka xiran la horkeenay hab waafaqsan qodobka 37-aad iyo 38-aad ee Sharcigan, waxay amri kartaa xabsi ku hayn ku-meel-gaar ah si qofka la tuhunsan yahay loogu sameeyo baaris ka hor inta aan dacwad lagu soo oogin;
2. Maxkamad awood u leh ayaa oggolaan karta xarigga noocaas ah si baaris dheeri ah loogu sameeyo, marka ay codsi ka hesho hay'adaha dembi baarista ee kiiska ka shaqeynaya;
3. Waqti kasta oo baaris lagu sameynayo qofka la tuhunsan yahay si loo dhammeystiro baarista, waa in ayna ka badnaan sagaashan (90) maalmood, waana in si joogta ah maxkamadda lagu wargeliyo halkabaaristu marayso, iyadoo maxkamadda laga codsan karo muddo- kordhin hal mar ah;
4. Markii aanay jirin sabab macquul ah oo lagu aamino in qofka la tuhunsan yahay ku kacay ama ku lug lahaa fal argagixiso, isla markaana aanay jirindacwad lagu soo oogay muddo saddex(3) bilood gudahood ah laga soo billaabo taariikhda amarka xarigga; Maxkamaddu waxay amri kartaasiidayntiisa;
5. Si kastana, eedaysanaha lama hayn karo lix(6) bilood ka badan, ayadoon lagu soo oogin wax dacwad ah, laga billaabo markii la sooxiray.

Qodobka 40aad: Hay'adda Awooda u Leh Bixinta Waaranka

Maxkamadda awoodda u leh ee ku xusan qodobka 35-aad ee Sharcigan, ayaa bixinaysa Waaranka lagu xirayo, lagu kordhinayo muddada haynta tuhmanaha ama eedaysanaha. Waana in codsi hayn ama xabsi kordhin ah la weydiisto maxkamadda, muddo aan ka badnayn afartan iyo siddeed(48) saacadood.

Qodobka 41aad: Baarista Gaadiidka iyo Rakaabka Saaran

Saraakiisha Hay'adaha amniga ayaa leh awoodda in lahakiyo lana baaro baabuurta, rakaabka iyo wax kasta oo saaran ama ku rakiban gaadiidka.

Qodobka 42aad: Baaritaanka Dadka lugaynaya

Awoodda baaritaanka Sharcigan ku xusan, waxaa iska leh sarkaalka kasta oo ka tirsan Hay'adaha Amniga in uu joojiyo qof ama dad lugeynaya meel gaar ah ama aag si gaar ah loo xusay iyo sidoo kale, in la baaro waxkasta oo abuuritaanka shaki argagixiso.

Qodobka 43aad: Oggolaashaha Caddeymaha Elektroonigga iyo Hababka Casriga ah
Habraac ama fal-dambiyeed kasta ee ku saabsan Sharcigan, Caddeymaha danabeysan ama daabacan sida muuqaallada, sawirrada, codadka, qoraallada, tixraacyada xiriirka la leh tiknoolajiyada iyo wixii la mid ah, marka ay Saraakiisha dembi baaristu hubin dhammeystiran ku sameeyaan, isla markaana ay xaqiijiyaan; caddeymaha noocaas ah garsoorku waa in uu u tixgaliyo in ay yihiin caddeymo go'aan garsoor lagu qaadan karo.

Qodobka 44aad: Oggolaanshaha Guud ee Adeegsiga Nuqullada

Habraac ama fal-dambiyeed kasta ee ku saabsan Sharcigan, dokumentikasta oo loo oggolaan karo in uu caddeyn galo marka la soo saaro, nuqul kasta ama wax kasta oo laga soo dheegtay dokumentigaasi wuxuu noqon karaa mid caddeyn gala iyadoo shuruuduna noqonayso in uu yahay nuqul la hubiyey ama dheegasho ama loo shardiyeeyo in uu saxiixay oo caddeeyey dhabnimadiisa sarkaalka nuqulka asalka ah lagu aaminay, iyadoo looga baahan yahayna sarkaalkaas in uu siiyo nuqul la caddeeyeyama dheegasho qof kasta oo ku dalbada muddo macquul ah gudaheed.

Qodobka 45aad: Caddeyn Marqaati Khabiir

1. Iyada oo la raacayo sida ku cad qodobbada 157 ilaa 161 ee Xeerka Habka Ciqaabta Soomaaliyeed, ee la xiriira aragtida (fikradda) khabiirka, dacwad kasta oo la xiriirta oo ay su'aal ka timaado in shay ama walxaha sida: hub, shucaac, kiimiko sun ah iyo bayooloji ama wixii halis ah oo la mid ah walxaha la soo sheegay.
2. Waxay noqon doontaa cadeyntaasi mid la oggolaado, iyada oo aan u baahnayn saxiix ama mas'uul awoodda qofka ama in qofkaasi saxiixay hor yimaado maxakmadda, waa

in haddii aysan jirin cadeyn kale oo kasoo horjeeda loo tixgeliyo cadeyn ku filan waxa ay sheegtay

Qodobka 46aad: Xafidaadda Caddeymaha Baaritaanka

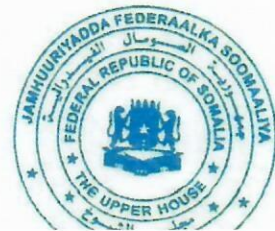
Qofka mas'uulka ka ah baaritaanka waxaa uu qabanayaa wax kasta oo loo arkoin fal argagixiso loo isticmaali karo, waxaana walxaha la qabtay oo laga shakiyey lagu wareejinayaa xarunta baarista ee ay raacsantahay cidda baarista samaysay, iyada oo warbixin dhammaystiran la raacsiinayo oo ku saabsan sababaha shakiga abuuray.

Qodobka 47aad: Hor-qabateynta Adeegga Isgaarsiinta

1. Markii, maxkamadda awoodda u leh loo soo gudbiyo codsi ku saabsan hor-qabateynta adeegga isgaarsiinta, ayna maxkamaddu ku qanacdo maangalnimada codsigaas; waxaa la bixinayaa oggolaansho lagu fasaxayo ama lagu farayo qofka, shirkadda ama hay'adda ay ku socoto ay hubiso mid ama ka badan oo arrimaha soo socda ah:
  - a. Hor-qabateyn la sameeyo inta uu socdo xiriirka loo adeegsanayo adeegga boostada ama nidaam isgaarsiineed, xiriirka ku tilmaaman oggolaanshaha;
  - b. Bixinta kaalmo loo samaysnayo dal soo codsaday in laga caawiyo in hor-qabateyn lagu sameeyo xiriir isgaarsiineed sida ku xusan heshiiska caalamiga ah ee isgarabsiga; ama
  - c. daah-furka wax kasto oo lagu helay ee dhexgal la ogolaaday ama lagu dalbay oggolaashaha dhexgal xog xeriirkeeda oo nooc kasta ah
2. Haddii, degdeg loogu baahdo hor-qabatayn ama dhexgal, waxaa dalbashada saxiixaya Taliyaha Hay'adaha Nabadsugidda, iyadoo codsiga lagu muujinayo sababta degdeg ka dhigay codsiga balse, waa in uu 24 saac gudahood ku oggolaato Maxkamadda awoodda u leh.
3. Haddii, aysan maxamaddu oggolaan marka oggolaashaha la weydiisto muddo labaan iyo afar (24) saac gudahood, caddeymaha lagu helay hor-qabatayntaas ama dhexgalkaas looma isticmaali karo caddeymo ahaan maxkamadda horteeda;

4. Garsooruhu ma bixinayo oggolaanshaha ku xusan farqada 1-aad iyo 2-aad haddii aanu ku qanacsanayn;
  - a. in ogolaanshuhu uu danaynaayo amniga qaranka ama loo adeegsanayo ka hortagga ama ogolaashaha dambiyo halis ah ama leh ujeedo lagu ilaalinayo danaha qaranka.
  - b. In oggolaanshuhu u danaynayo amniga qaranka ama loo adeegsanayo ka hortagga ama ogolaanshaha dembiyo halis ah ama leh ujeedo lagu ilaalinayo Danaha Qaranka; iyo
  - c. In waxa lagu oggolaaday ama oggolaanshuhu noqdo mid u qalma wixii la rabay in lagu gaaro;
5. Xog dhawrsan oo lagu helay dhexgal ama hor-qabateyn sharci ah oo laxiriira waxyaaba qarsoodiga u ah qof, waa in ay ahaadaan kuwa dhawrsan oo aan la faafin karin, loona adeegsan karin ujeedo ka baxsanmiddii oggolaashaha lagu helay;
6. Oggolaansho dhexgal isgaarsiineed waxaa lagu bixin karaa oo keliya haddii mas'uuliyiinta hay'adaha amniga magacooda lagu soo codsado;
7. Codsiga waa in lagu qeexo tilmaanta xiriirrada la rabo in dhexgal ama hor-qabateyn lagu sameeyo, faahfaahinta cidda adeegga isgaarsiinta bixisa iyo sharraxaad ku saabsan sababta dhexgalkaasi muhiim u yahay. Codsiga waa in sidoo kale, lagu daro ballanqaad ah in wixii xog ama war ah ee lagu helo dhexgalka ama hor-qabateynta loola macaamilayo habwaafaqsan Sharcigan.
8. Haddii, nuqul oggolaanshahaas ah loo geeyo qofka ku xusan oggolaanshaha, qofkaas nuqul isla oggolaanshahaas ah wuxuu u geyn karaa cidda la is-leeyahay gacan ayey ka geysan kartaa arrinta.
9. Waxay noqonaysaa mas'uuliyadda qofka ama hay'adda oggolaanshahala siiyey inuu qaado tallaabooyin lagu dhaqan-gelinayo oggolaanshahaashadba sidii suuragal ah;
10. Adeeg bixiyayaasha, waxaa waajib ku ah in ay gacansiyaan saraakiisharci fulinta, ayna oggolaadaan taageero farsamo, marka saraakiishu la timaado amarka maxkamadda ama Taliyaha Nabadsugidda haddii xaaladdu deg deg tahay sida ku xusan farqada 2-aad ee qodobkan;

11. Ogolaanshaha dhexgalka ama hor-qabateynta wuxuu shaqaynayaa muddo saddex (3) bilood oo keli ah oo marka ay dhammaato loo baahanyahay in 14 kii maalinba laga codsanyo kordhis maxkamada awoodda uleh, iyadoo ku dari karta saddex(3) bilood oo kale haddii codsi ay hesho, kadib markii ay maxkamaddu ku qanacdo in kordhinta la codsaday ay tahay mid muhiim u ah baarista;
12. Waxay noqonaysaa mas'uuliyadda codsadhaha in uu hubiyo in:
  - a. Tirada dadka xogta la helay la tusay ama loo daah-furay;
  - b. Ilaa xadka xogta la helay la baahiyey ama la wadaagay;
  - c. In lagu koobo inta ugu yar ee u muhiimka ah ujeeddadii loo oggolaadayisla marka xogta la ururiyey ay dhaafto goortii ay muhiimka ahayd, waa in la baabi'iyu nuqul kasta lana tirtiro.
13. Codsadhaha waajib kama saarna in uu buuxiyo shuruudaha ku xusan farqada 1-aad (b) iyo (t) haddii lagu wareejiyo xog dawlado shisheeye iyohay'ado amni ee caalami ah laga helay, wuxuuse xil ka saaran yahay inuu fiiriyo in dowladahaas leeyihiin shuruudo noocaas ah iyo in ay leeyihiin dhawrsanaanshaha ku sugan faqradda 4-aad, marka la fiirinayo in loo daah-furo xogta dhexgal ka loo galay maamulkaas shisheeye.
14. Xog kasta oo lagu helay dhexgal xiriirna la leh dacwad waxaa loo adeegsan karaa caddeyn ahaan maxkamadda horteeda.
15. Sarkaal baaris ama qofkii kale oo faafiya "Xog Dhowrsan" waxaa uu galayaa fal-dembiyeed waxa uuna mutaysanayaa ciqaab si waafaqsan qawaaniinta dalka.

Qodobka 48aad: Qaadista Astamaha Faraha Iyo Muunadaha

1. Markii, loogu baahdo maxkamadaynta owgeed, eedaynaha waxaa laga qaadi karaa; raadka iyo muunadda faraha, dheecaanka, dhiigga, timaha, cidiyaha iyo dhammaan raadadka iyo muunadaha laga qaado ama uu reebo qeyb kasta oo jirka Aadanaha ka mid ah; isla markaana waxaa loo tixgalin karaa caddeyn ahaan.
2. Haddii, qofka xiran aanu ahayn qof qaangaar ah si waafaqsan 29-aad, faqradda 8-aad ee Dastuurka; waa in maxkamadda laga helo oggolaansho gaar ah.
3. Qofka la tuhunsan yahay waa in lagu wargeliyo in muunadda laga qaadayo loo adeegsan doono baaris fal-dembiyeed ama caddayn ahaan.

4. Muunad kasta oo laga qaadayo qof eedaysane ama tuhmane ah waa in uu qaadaa cid xirfad u leh una idman.
5. Raadadka ama muunadaha loo qaaday si waafaqsan qodobkaan iyo xog kasta oo laga helay; waa la haynayaa, cidina uma adeegsan karto ujeeddo ka duwan baarista argagixiso.

Qodobka 49aad: Hubinta Dekadaha iyo Xudduudaha

1. Haddii qof ku lug leh ama lagu tuhmay fal argagixiso ama fududeynta fal aragagixiso oo ku sugan dekad, garoon diyaaradeed ama meel xad ah, markab dushiis ama diyaarad dusheed; saraakiisha amnigu waxa ay awood u leeyihiin in ay tuhmanaha la yeeshaan wareysi baariseed ama in tuhmanaha laqabto.
2. Qofka uu wareystay sarkaalka amni, waxaa waajib ku ah in uu:
  - a. siiyo sarkaalka amniga xogta ama dokumiinti kasta oo uu hayo eesarkaalkaasi codsaday;
  - b. siiyo sarkaalka amniga marka uu codsado baasaaboora shaqeynaya oo sawir wata ama dokumenti kale oo sugaya aqoonsigiisa.
3. Qofka uu qabtay sarkaalka amni, haddii aan awood kale lagu xirin, waxaa lagu sii daynayaa muddo aan ka badnayn sagaal(9)saacadood marka laga billaabo goortii hubintiisu billaabatay.
4. Sarkaalka amnigu waxa uu awood u leeyahay in uu baaris ku sameeeyo markab ama diyaarad iyo wixii saaran ama wax kasta oo uu rumaysan yahay in ay markabka ama diyaaradda saaran yihiin.
5. Sarkaalka baaraha ah ee su'aalaha weydiinaya qof, si uu u go'aamiyo in uu yahay qofka ku lug lahaa diyaarinta, fulinta ama fududaynta falka argagixiso; waxa uu baaris dhammaystiran ku sameyn karaa wax kasta oo qofka u saaranama la saarayo diyaaradda ama markabka.
  - a. Alaabta uu qabto ama ka shakiyo sarkaalka baarista waxa uu hayn karaa muddo aan ka badnayn soddoba(7) maalmood oo ka billaabanaysa maalinta qabashada alaabta.

- b. Qofka wuxuu noqonayaa mid xad-gudub sameeyey haddii uu si ula-kac ahu hor-joogsado ama u carqaladeeyo baarista ama hubinta ku sugan Qodobkan waxaanu noqonayaa mid mutaysta ciqaab xabsi oo gaareysalaba(2) sano.

Qodobka 50aad: Sugidda Aqoonsiga Eedayanaha

1. Sarkaalka amni ee baarista ku jira, ayaa awood u leh: sawir ka qaadista, cabiridda qofka xiran iyo sugidda aqoonsigiisa;
2. Faqradda 1-aad ee qodobkaan “sarkaal amni” waxaa loola jeedaa: cid kasta oo sarkaal amni ah oo oggolaasho ka haysata hay’ad awood qaanuuni u leh bixinta oggolaasho ceynkaas ah.

CUTUBKA 7AAD: ISKAASHIGA CAALAMIGA AH EE ARRIMAHA DEMBIYADA ARGAGIXISAGA LA XIRIIRRA

Qodobka 51aad: Iskaashiga Dalalka kale Arrimaha Dembiyada Argagixisada

1. Dowladda Soomaaliya waxa ay la shaqeynaysaa dalalka kale xagga is-dhaafsiga macluumaadka, qabashada baaritaanka, dacwad-ku qaadidda la xiriirta dembiyada argagixiso ee xuduudaha ka tallaaba, iyada oo ujeedadu tahay in si ku meel gaar ah loo qabto tuhmanayaasha sababo amni dartood, la wareegidda hantida, lacagaha iyo hantida la xiriirta lacagta la dhaqay iyo maalgelinta argagixisada, isu-celinta iyo iskaashiga farsamo.
2. Iyadoo aan waxba loo dhimayn qodobbada heshiisyada iyo axdiyada caalamiga ah ee ay Soomaaliya dhinaca ka tahay ee ku aadan is-dhaafsiga dembiilayaasha; garsoorka dawladda ee arrimaha dembiyada argagixisada khuseeya, wuxuu is-kaashi iyo xiriir la yeelanayaadhinacyada garsoorka shisheeye, asagoo raacaya qodobbada Sharcigan.

Qodobka 52aad: Ujeeddada Codsiga Iskaashiga

Codsiga iskaashi sharciga ee dhex maraya labada dhinac, lana xiriira dembiyada uu xeerinayo Sharcigan, waa in loo fuliyaa si waafaqsan mabaadi’da lagu qeexay Sharcigan. Iskaashiga waxaa ka mid noqon kara:

1. Ururinta caddaymaha iyo macluumaadka dadka iyo oggolaansho in lalakulmo dadka

- baaritaanku ku socdo si loola socdo qaabka baaritaanku udhacayo;
2. Bixinta dukumeenti kasta oo garsoor iyo fulinta baaritaannada iyo la wareegidda hantida iyo walxaha kale;
  3. Baarista walxaha iyo booqashada goobaha, bixinta macluumaadka iyo wixii caddeymo ah;
  4. Bixinta dokumintiyada asalka ah iyo nuqullada oo ay ku jiraan dukumentiyada rasmiga ah, warqadaha bangiga, waraaqahaxisaabaadka iyo diiwaannada muujinaya howlaha ganacsi.
  5. Dhaqan gelinta go'aannada ururrada ay Soomaaliya xubinta ka tahay eeku saabsan la dagaallanka Argagixisada.

Qodobka 53aad: Diididda Codsiga Iskaashiga

Codsiga wada shaqaynta waxa kaliya oo la diidi karaa marka:

1. Ay u badan tahay in ay wax u dhimayso nidaamka dowliga ah, madax-bannaanida, amniga ama mabaadiida asaasiga ah ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
2. Hay'adda codsanaysa oo aan ahayn mid awood qaanuun u leh in ay codsiga soo gudbiso, marka la raaco sharciga dalka codsanaya;
3. Xaqiiqooyinka uu codsiga ku salaysan yahay oo maxkamad Soomaaliyeed oo awood u leh ay horay si kama dambays ah go'aan uga gaartay.
4. Dembiga uu codsiga ku salaysan yahay oo aan dembi ka ahayn Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya ama aan la wadaagin wax astaamo ah dembi ku jira qawaaniinta Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
5. Tallaabooyinka la codsaday ama tallaabooyinka kale ee la midka ah oo aan lagu oggolayn sharciyada dhaqangalka ka ah dalka Soomaaliya ama dembiyada codsiga ku salaysan yahay marka la raaco qawaaniinta Soomaaliya;
6. Go'aankii oo waddan kale ka soo baxay, oo qaabka uu u soo baxay uunabixinayn dammaanad ku filan oo ku saabsan xuquuqda difaaca eedaysanaha;
7. Haddii ay jiraan sababo la taaban karo oo lagu rumaysan karo in ujeeddada codsiga dacweynta ama ciqaabta loo sameeyey ku saleysantahay jinsi, isir, diin, dhalasho, asal ama fikradaha siyaasadeed;

8. Dowladda Soomaaliya waa in ay isla markiiba si qoraal ah ugu gudbisaa dii dmada codsiga, dalka uu codsigu ka yimid, ayadoo raacinaysa sababaha diidmada codsiga.

Qodobka 54aad: Codsii Tallaabo Ilaalin Ku-meel-gaar ah

1. Haddii ay dhacdo in waddan shisheeye uu ka codsado Soomaaliya in ayqaaddo tallaabo ilaalin ku-meel-gaar ah, maxkamadda awoodda u leh ayaa amri doonta tallaabooyinka waafaqsan qawaaniinta dalka.
2. Haddii codsiga loo qoray si guud, maxkamadda awoodda u leh waxa ayku dhawaaqi doontaa tallaabooyinka ilaalinta ugu habboon oo waafaqsan sharciga Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.
3. Haddii ay dhacdo in tallaabooyinka la codsaday aan laga helayn sharciyada Soomaaliya , maxkamada awoodda u leh ayaa ku badeli karta tallaabooyin ku habboon ee ku xusan shuruucda Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

Qodobka 55aad: Codsii soo Gacan-gelin Eedaysane

1. Codsiyada isu gacan-gelinta dadka la raadinayo ee ka yimaada dalalka shisheeye oo khuseeya dembiyada Sharcigan daboollayo ama hirgelin go'aanno garsoor oo dembiyadaas la xiriira; nidaamyada iyo mabaadi'dalagu sheegay heshiiska isu gacan-gelinta oo dhaqangal ah oo u dhexeeya dowladda codsiga soo gudbisey iyo Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya ayaa la dabbaqayaa.
2. Haddii uusan jirin heshiis isku gacan-gelin sida ku xusan farqada 1-aad isu- celinta waa in la fuliyo iyadoo lagu salaynayo xiriirka wanaagsan oo Soomaaliya kala dhexeeya dalka codsiga soo gudbiyey iyo haddii danaha Soomaaliya loogu baahdo.
3. Sida ku cad shuruudaha Sharcigan, isku gacan-gelinta dembiilaha waa inla fuliyo oo keliya marka dembiga keenay codsiga isu gacan-gelinta uu dembi ka yahay labada sharci ee dalka codsanaya iyo Jamhuuriyadda Soomaaliya.

Qodobka 56aad: Sababaha lagu Diidi Karo Gacan-gelin Eedaysane

Codsiga isku gacan-gelinta eedaysanaha ma noqon doono mid la fuliyo haddii:

1. Qofka codsiga isku gacan galinta lagu dalbanayo yahay, qof Soomaali ah;

2. Ay jiraan sababo maangal ah oo la aamini karo in sababta qofka loo dacweynayo ama loo ciqaabay ay tahay sababo la xiriirra isirkiisa, diintiisa, dhalashaddisa, asalkiisa, fikradaha siyaasadeed, jinsiga ama naftaqofkaas laga yaabo in ay qatar gasho sababahaas owgood;
3. Xukun kama dambeys ah ay arrinka codsigu ku saabsan yahay ka gaartay maxkamad Soomaaliyeed;
4. Qofka la raadinayo dhiibistiisa uu muddo-dhac ku yimid dembiga loo haysto, marka la raaco sharciga dalka codsiga soo gudbiyey ama cafis loo fidiyey;
5. Qofka la raadinayo dhiibistiisa loo geystay ama laga cabsanayo in loo gaysto jirdil iyo ficillo kale oo naxariis darro ah ama si bini'aadantinimada ka baxsan oo bahdil ah loola dhaqmayo;
6. Qofka la raadinayo dhiibistiisa uuna heli doonin dammaanad qaadka dacwadaha dembiyada sida ku qoran qodobka 14 ee heshiiska caalamiga ah ee ku saabsan Xuquuqda Madaniga iyo Siyaasadda;
7. Dacwad ku saabsan dembiga codsiga gacan-gelinta khuseeyo ayaa ka socota maxkamad dalka Soomaaliya;
8. Haddi, codsiga gacan-gelinta uu khuseeyo fulinta amar maxkamadeed oo kama dambeys ah oo qofka dhiibistiisa la codsanayo lagu xukumay isaga oo aan goobjoog ahayn oo aan helin fursad uu isku difaaco sababoka baxsan awooddiisa.

CUTUBKA 7AAD: QODOBBO GABAGABO AH

Qodobka 57aad: Mudnaanta Sharcigan

Sharcigan, oo si gaar ah u khuseeya arrimaha argagaxisada; wuxuuna mudnaanta ka yeelanayaa, wixii sharci ah oo ka hor-imaanaya ama aan la socon karin arrimaha Sharcigan xeeriyey.

Qodobka 58aad: Dhaqangalka Sharcigan

Sharcigan waxa uu dhaqangalayaa marka uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliyeed, uuna saxiixo Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya laguna soo saaro Faafinta Rasmiga ah ee Dowladda Federaalka ee Soomaaliya.

Lifaaqa 1aad:

Ururada ama kooxaha Argagixiso ee dowladda Federaalka Soomaaliya aqoonsan tahay waxaa ka mid ah :

- 1) AL-shabaab;
- 2) Daacish /ISIS;
- 3) Al-qaacida iyo Ururada iyo kooxaha ka farcamay ee ku afkaarta ah;
- 4) Urur ama koox kasta oo ay Xukuumada Federaalka Soomaaliya u aqoonsato Argagixiso

